

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Fehéti Armand
Cím: A városháza válsága

Forrás: Pesti Hírlap

Bp.
(Hely)

1919. XII. 21
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Tárgy 352

Hely

Idő '1919'

Személy

352

1919

Közp. nyomt. XX. cs. 23

A városháza válsága.

A forradalom egyetlen törvényhatóságnak sem okozott oly mélyreható zavarokat, mint a budapesti városházának. Az októberi forradalom után a nemzeti tanács a városházát foglalja el elsőnek s az anarchia réme a városházán lép fel legelőbb. A régi közgyűlés össze sem ülhet többé, a magistratusból néptanács lesz s a tisztviselői kar jórésze ezéttép minden fegyelmet s nem engedelmeskedik a polgármesternek. Jön a bizalmi rendszer s a város régi érdemes tisztviselői olyan megaláztatásokon mennek keresztül, amelyek után nem lehetett több befolyásuk a város ügyeinek intézésébe. Keservesen megboszulta magát az a sok lelkiismeretlenség, amely 1906 óta a tisztviselők kinevezésénél nem ritkán megnyilvánult. Amikor egy állás megürült, csak az kerülhetett számitásba, akit a radikális érdekeltség a magáénak elfogadott s ha a radikális tábornak sok volt a foglalkozás nélküli követője, új állásokat kellett szervezni a városházán a szociológus fiatal urak számára.

El kell ismerni: úgy az 1910-iki választások előtti, mint a választások után következő törvényhatósági bizottsági tagok sorában sokan akadtak, akik a tisztviselői karnak zavaros fejű emberekkel való túlszűfölését nagy aggodalommal látták. Csak hogy a klikkrendszer következtében tehetetlen volt a közgyűlés a polgármesteri tekintélyvel szemben s különben is a közgyűlésre már csak az előléptetés tartozott, a kinevezés, a tisztviselői karba való ideiglenes és később állandó elhelyezés a polgármesteri hatáskörben történt meg. Tíz éven keresztül tartott az a rendszer, amely jó tisztviselők helyett rossz szociológusokkal ajándékozta meg a városházát.

Ez az anarchista tisztviselői kar a Károlyi-forradalom után azt a tételt állította föl, hogy a polgármester és a tanács nem a közgyűlés, hanem a tisztviselői kar bizalmától függ. S a proletárdiktatúra sehoh nem talált annyi hű követőre, mint épen a városházán. Megszűnése után tünt

ez legjobban ki, amikor a főváros hivatalos közlönye jóformán csak felfüggesztéseket és fegyelmi vizsgálatokat tartalmazott.

Azt hitte mindenki, hogy a kommunizmus megszűnte után a városházán helyre fog állani a rend. Sajnos, rendről még mindig nem lehet beszélni s ma a helyzet az, hogy a városházán alig is folyik komoly munka. A polgármester nem tudja döntésre vinni a fegyelmi ügyeket, mert nincs fegyelmi tanács, a magisztrátusban pedig nincs meg a szükséges összhang. Egyrésze a tanácsnak a városháza erőlyes megtisztítását követeli, a másik rész hajlandó volna engedményeket tenni. A kívülről jövő politikai befolyások is mindjobban érvényesülnek.

A keresztény pártok kormánybiztost óhajtanak a városháza élére, a belügyminiszternek azonban eddigelő végérvényesen határozni nem lehetett. Kormánybiztos kinevezése esetére ép úgy várhatók bonyodalmak, mint akkor, ha a kormány végleg elejti a kormánybiztos kiküldésének tervét.

E pereben a városházi helyzetet és az ott működő erők viszonyát a következőkép látjuk:

A polgármester a régi közgyűlés összehívásában, vagy ha ez politikai okokból kifolyólag nem volna lehetséges, a tanács hatáskörének kibővítésében, s főleg a reá ruházott főpolgármester-helyettesi hatáskör szabad gyakorlásában látja a kivezető utat.

A keresztény pártok bizalmát bíró tanács tagok csak oly megoldást tartanak elfogadhatónak, amely a kormánybiztos kiküldését és ennek közgyűlési hatáskörrel való felruházását jelenti.

A kormány egy részében megvan a hajlandóság a kormánybiztos kiküldésére, másik része ebben a koncentráció veszedelmét látja, mert a demokraták csak addig hajlandók esetről esetre a szocialistákat gyengíteni, amíg a kormánybiztosi kinevezés kérdése vagy végleg el van ejtve, vagy pedig legalább is függőben marad. Viszont a keresztény pártok oly módon

házyomdaja 1919.

okoznak közigazgatási zavarokat a polgármesternek, hogy a közgyűlési jogkör átruházását a tanácsra meg nem engedik s ez által lehetetlené teszik a fegyelmi ügyek elintézését. Ha tehát nem jön kormánybiztos, akkor a fővárosi adminisztráció csődje közvetlen küszöbön áll (az árvaszék például a jövő hónap végére valószínűleg beszünteti legfontosabb ügyeit, mert nincsen gyámügyi bizottság), viszont ha jön, akkor a polgármester és a vele tartó tanácstagok oly ellenállásával találkozik, amely szintén megbénítja a közigazgatást.

A pártatlanok, azaz helyesebben a középütt

állók a községi választások azonnali kiírásában szóval az új közgyűlés megalakításában látnak az egyetlen törvényes utat, csak hogy ennek egy nagy akadálya van: sem a régi közgyűlési többséget képviselő polgármester, sem a közgyűlési többséget maguknak követelő keresztény pártok nem akarják jelenlegi hadállásukat feladni és egy bizonytalan eredményű választásnak elébe menni. A régi rend emberei még nincsenek eléggé megszervezve a választásokra, a keresztény pártok pedig úgy tudják, hogy a nemzetgyűlési választásokon megkapják az általános többséget, a képviselőválasztás pedig évtizedes tapasztalatok szerint mindig döntő jelentőségű volt a pár hét múlva bekövetkező községi választásokra.

Az az egy bizonyos, hogy a városházán teljesen kaotikus állapotok vannak, a hatáskörök teljesen össze vannak zavarva, nem sok ember végzi el a dolgát rendesen, s az is kétségtelen, hogy a napirenden lévő torzszalkodások nagy károkat okoznak a városnak és egyre közelebb viszik a végromláshoz.

A szomorú helyzetből való első kiút: a községi választásoknak kiírása és megejtése.

Fehéri Armand.